

recorda de la històrica palestra celto-ibèrica de SEGOBRIGA contra SAGUNTUM, amb què es desencadenà la 2a. Guerra Púnica?.

El cognom *Lleró* està amb *Llerona* en la mateixa relació que *Barceló*, *Tarragó*, *Cardó*, al costat de *Barcelona*, *Tarragona*, *Cardona*. L'escrivia *Llaró* l'amic i confrare d'Aribau (Montoliu, *B.C.Aribau*, p. 266) i així en tinc nota de Manresa c. 1820, i també de Vilallonga d'Assafor (XXXV, 100.7), però oït *kan lerç*, amb *e* a Olius, en te. de Solsona (XVI, 83.84).

¹ Se n'ha publicat un opuscle numismàtic cap a 1960 titulat «La *Lauro* monetal, y el hallazgo de Cànoves (Barcelona), textos y grabados». No sé l'autor, però me l'oferia el 1972, per 70 pts., un marxant poc amic, que prengué la precaució d'esquinçar una part de la nota, per obligar-me a comprar-lo al seu preu.

Llerp, V. *Larén*

LLERS

L'encastellada i antiga vila empordanesa, 5 k. al NO. de Figueres.

PRON. *lɛrs* a Figueres. Casac. 1920; i sempre ho he oït igual, des d'abans de 1910, de la meva àvia paterna, que n'era filla, i de tants parents i amics del meu pare, etc.; id. en l'enq. de 1959 (XXII, 33-37). Gentilici: *llersencs* a Figueres, etc.

MENC. ANT. 974: *Lertio* (*MarcaH.* c.907; Monsalv. x, 197); 982: «villa *Lercio*, in comitatu Bisuldunense» (*Cat.Car.* II, 243.12); *MarcaH.* 928; doc. que Villan. i Alsius daten de 882; 999: ...*lertio MarcaH.* 6.971; Monsalv. x, 197): 1020: «parr. Sti. Iuliani de *Lercio* (*MarcaH.* c. 1027); 1099: parr. S.I.de *Lercio* (*BABL* I, 345); 1128: *Lercio* (Alsius, *Nom.*); 1134: *Lercio* (Alsius); 1140: --- de *Lerç* (*Inv.LC*), s.v.; 1159: St. J. de *Lers* (*BABL* IV, 187); 1160: R.Ar. de *Lersz* (*Inv.LC*).

1270: Cerverí de Girona enumera el castell de *Lers* en dues pastorel·les, en espera de subsidis del seu senyor o senyora per als seus fills o per a ell mateix. El 1287 Felip l'Ardit, invasor de Catalunya, amb un gran exèrcit francès i forces papals, topa amb enèrgica resistència en el castell de *Llers*, i després de pendre'l, a *Lers* fa coronar rei de Catalunya el «rei del Vent» com ens conten Desclot i Muntaner; 1292: «Brndi Rubei de *Lertz*» en doc. de St.Llorenç (*Inv.LC*); 1380: «Jacobo Py de *Lertz*» (*Inv.LC*), R. 300). Més dades en Monsalv. (XVII, 148).

És ben segur que hem de considerar referents al nom de la noble vila i el seu castell, el de diversos barons i dignataris, que documentem a continuació: Gausfred de *Lercio* (*Hist.Lgd.* v, 366); Arnaldus de *Lercio* o de *Lerti*, figura signant o testificant en docs. p.p. Font i Rius (*C.P.* I): 1149: (§76); 1150

(§79); 1152 (§94); 1155 i altres encara (§§ 119, 120); 1156: *Arnallí* de *Lercio* (*Cart.* de Poblet, p. 165); 1158: Guillermus de *Lertio* prior de *Torsa* ('Tossa') (Font i Rius, §111).

Probablement el mateix *Guilelmus de Lerç* prior Sti. Andree cenobii, llavors prior del monestir de Trespunts a l'Urgellet (repetit «G. de *Lerz*», *Cart.* de Trespunts, p.p. Baraut, I, 11.2, I, 12.2); 1264: en un doc. reial: «testes G. de Rochafolio A. de *Lerz* ---» (Copiat en el *Cart.* de Vilafranca de Conflent, p^o 12v^o).

ETIM. Indubtablement pre-romana hispànica. La fonètica catalana ja demostra que aquí el grup modern *rs*, és *rç* antiga (puix que *rs* dóna *ss* en català); i de conformitat amb les mencions medievals, hem de partir d'una base -RTIU o -RCIU. D'altra banda, és d'una gran versemblança el supòsit que aquest nom ve de la mateixa arrel que ILERDA, ILERGETES, ILERCAVONES (o -gavones), i altres que he aplegat als articles *Lleida* i *Llardecans*. Amb aquests hi ha quasi tot en comú; i amb altres afins, que també apleguem allí, hi ha l'element IL-/OL-: ILIBERIS (avui Elna), i els seus cpts. CAUCO-LIBERIS (*Cotlliure*); ILI-BÉR-CALE > *El Bèrcol*. (tots tres a uns 30 o 35 k al NE. de *Llers*); ILI-TURCI/-TURGI (art. *Lladurs*), ILI-PLUA > *Llebro*, (45 k. O. de *Llers*) i d'altres encara; tots els quals semblen contenir variants de l'ibèric ILI 'vila' (bc. *iri*). En quasi tots ells s'ha eliminat la I- inicial -l'anomenada I- caduca o intermitent de l'ibèric-, que igualment s'escapça en IGABRUM > *Cabra*, IPAGRUM > *Priego* i *Pego*, ITALICA > *Talca*, ITÚRISSA > *Torsa* (= *Tossa de Mar*).

Tenim, doncs, base ferma per postular ací com a base *ILERTIUM o *ILERCIIUM: TI o CI suggerits tot dos per les mencions antigues: aquell per la primera de totes, però en realitat els manuscrits medievals els confonien, i els confongué del tot la llengua en aquesta posició recolzada darrere R. Triar entre els dos a penes és possible: les raons que es poden donar són més o menys frèvols.

Cert que no gaire lluny a l'Oest de *Llers* (uns 22 k.) s'escola el riu *Llerca*, nom que postula una base LICERCA, pre-romana també i amb una terminació que recordaria la de *ILERCIIUM que estem sospesant per a *Llers*, però ja no serà de ILI- (puix que és riu i no vila); i en LICERCA percebem algun regust de cèltic: en consorci amb LUCERCA (> *Luzerche*), *Aulerci*, *baderca* (*PVAr.Gc.*). Això se'ns fa, però, més recusable, puix que en *Llers* tots els signes són d'ibèric, no pas cèltic.

També en altres NLL pre-romans de Cat., de nisaga probablement. ibèrica, retrobem aquesta addició -TIUM o -CIUM, que anem palpotejant, com en *TIBENTIUM (infra), art. *Tivenys*, *tivenxans*, ben semblant; *BERTIUM (> *des-Vers* 'St. Just Desvern'); o ben semblant: TOLOSTRIUM (*Tohustre*), al costat de l'ibè-